

Regjeringens Europa-politikk

Taler
Knut Vollebæk

Dato
19 januar 1999

Sted
Stortinget

1 President,

Europa er i utvikling. Det går en endringsbølge over kontinentet vårt.

5 I sør står vi overfor en svært kritisk situasjon i Kosovo, som jeg nylig besøkte i egenskap av OSSE-formann. De kreftene som ikke vil fred, er sterke, også i vår egen verdensdel. Vårt bidrag til fred og stabilitet i Europa gjennom OSSE har jeg redegjort for tidligere. Jeg vil imidlertid på egnet måte komme tilbake til Stortinget om situasjonen i Kosovo, i lys av den siste tidens utvikling.

10

I nord er det store uløste miljøproblemer. Vi kjenner ikke utfallet av den politiske, økonomiske og sosiale utviklingen i Russland. Men den vil berøre oss, ikke minst gjennom våre tette forbindelser med Nordvest-Russland.

15 I øst står NATO og EU overfor historisk viktige utvidelsesprosesser. Søkerlandene til begge disse organisasjonene ser på dem som hovedankeret for sin sikkerhet og stabilitet. Men stabilitet kan ikke skapes i Europa uten Russlands medvirkning og økonomisk og sosial utvikling i de fattigste landene. Dette inkluderer også de tidligere sovjetiske republikkene i Kaukasus og Sentral-
20 Asia. Her spiller det all-europeiske samarbeidet i OSSE og Europarådet en viktig rolle.

De mangfoldige utfordringene vi står overfor, kan bare løses gjennom et bredt samarbeid mellom nasjoner og internasjonale organisasjoner.

25

Samtidig lanseres euro og den viktige tredje fasen av Den økonomiske og monetære unionen (ØMU), et av EUs mest vidtgående politiske prosjekter, som ingen i dag med sikkerhet kan se utfallet av.

Dette er Europa. Hvordan skal vi møte utviklingen?

En kollega har sagt at det ikke bare er å gi snekkeren en hammer når et byggverk skal reises. Det trengs en hel verktøykasse. Vi har vår utenrikspolitiske
35 verktøykasse i FN, NATO, EØS, EFTA, OSSE, Europarådet, Vestunionen og i en rekke regionale samarbeidsordninger - som det nordiske og nordisk-baltiske samarbeidet, Barentsrådet, Østersjørådet og i et nært naboskap til Russland.

Det er ved å bruke og videreutvikle disse at vi best skaper den gjensidige
40 avhengigheten som er avgjørende for fred og stabilitet, vekst og velferd.

Folkeavstemningen i 1994 avklarte Norges forhold til EU. Folkets nei til medlemskap forplikter og skal respekteres.

45 EØS-avtalen er Norges plattform for samarbeidet med EU. Den har bred oppslutning i Stortinget. Regjeringen vil bruke avtalen som et redskap for å ivareta og fremme norske interesser.

Folkets nei har ikke ført Norge inn i internasjonal isolasjon, slik noen hevdet før
50 folkeavstemningen i 1994. Norges rolle og deltakelse i internasjonalt samarbeid har vært og er betydelig - uten at vi er medlem av EU.

Regjeringen legger stor vekt på å utnytte den handlefriheten Norge har, politisk og økonomisk. Norge skal bruke sin røst i de internasjonale fora vi deltar i. Vi
55 har viktige bidrag å yte. Vi har sterke tradisjoner knyttet til arbeidet for velferd og rettferdig fordeling, for menneskerettigheter, for likestilling, for samarbeid med arbeidslivets parter, for åpenhet og demokrati. Vi har sterke tradisjoner knyttet til samarbeid om felles interesser og verdier i Norden, til samarbeid med Russland og til fredsbevarende arbeid, humanitær innsats og
60 konfliktforebygging. Norge er en betydelig energiprodusent, med store naturressurser og en solid økonomi.

Fjorårets redegjørelser om nærområdene og OSSE utdypet viktige sider ved Regjeringens Europa-politikk. I dag vil jeg legge hovedvekten på vårt forhold til
65 EU.

Hvilke hovedutfordringer stiller utviklingen i Europa, og særlig i EU, Norge overfor? Hva gjør Regjeringen for å møte dem?

70

Jeg vil konsentrere meg om utviklingen på fire områder: EU-utvidelsen, Den økonomiske og monetære union (ØMU), det sikkerhets- og forsvarspolitiske samarbeidet samt justissamarbeidet. Men jeg starter med det som er Norges plattform, EØS-avtalen.

75

Denne måneden har EØS-avtalen vært i kraft i fem år. Den er et stabilt rammeverk for samarbeidet med våre viktigste handelspartnere og nære naboer.

80 Avtalen er viktig for å ivareta næringslivets interesser. Norsk samhandel med EU utgjør i dag i overkant av 70 % av vår totale utenrikshandel.

Nytt regelverk som utvikles i EU, blir løpende innarbeidet i norske lover og forskrifter gjennom EØS-avtalen. Det stiller store krav til vår evne til å vurdere
85 konsekvensene for Norge på et tidligst mulig tidspunkt og å påvirke utformingen av regelverket.

Vi må gå grundig igjennom hver enkelt rettsakt, særlig forhold knyttet til sikkerhet, helse og miljø.

90

Regjeringen vil utnytte alle muligheter avtalen gir oss for å ivareta norske interesser i dette arbeidet. Støter vi på vansker, vil vi legge vekt på å nå frem til omforente løsninger.

95 Vetoretten er fremforhandlet for å kunne brukes. Bruk av denne retten er en problemstilling som egner seg dårlig for en teoretisk diskusjon. Den må vurderes i tilknytning til en konkret sak, og i en avveining av denne og våre totale nasjonale interesser.

100 Regjeringen har innledet en gjennomgang av EØS-arbeidet og vil benytte seg av ekstern ekspertise. Målsettingen er å styrke arbeidet på fire områder:

For det første gjennomgår Regjeringen nå forvaltningen av EØS-arbeidet. Avtalen berører i hovedsak alle departementer. Arbeidet som utføres i ulike
105 forvaltningsledd, må skje i samarbeid med berørte organisasjoner og interessegrupper. Vi må også sikre oss at Norge opptrer med en samordnet EØS-politikk utad, i forhold til EU og EUs medlemsland. For det andre ønsker

vi størst mulig engasjement og medvirkning i EØS-arbeidet. EØS-avtalen
110 berører ikke bare sentralforvaltningen, men også kommunene, arbeidslivets
parter og ikke-statlige, frivillige organisasjoner. Dette er institusjoner og
organisasjoner som har verdifull kompetanse. For det tredje: Regjeringen vil
fortsette arbeidet for økt informasjon, åpenhet og debatt om det løpende EØS-
arbeidet. Åpenhet og innsyn er avgjørende for debatt og meningsutveksling. Vi
115 har allerede gjennomført et omfattende arbeid for å lette innsyn i og
kommunikasjon om EØS-arbeidet, både til nærings- og arbeidsliv, andre
brukere og publikum. Dette arbeidet vil bli videreført. Informasjon er nå
tilgjengelig på Internett. Ressurspersoner i departementer og etater kan
kontaktes. Svar på henvendelser fra publikum skal komme så fort som mulig.
120 For det fjerde må vi sikre best mulig adgang til regelverksarbeidet i EU på et
tidligst mulig tidspunkt i prosessen. For å oppnå dette, utnytter vi vår deltakelse
i ekspert- og arbeidsgrupper under Kommisjonen. Parallelt deltar vi i
drøftelsene av fremtidige EØS-beslutninger i de særskilte EØS-organene.

125 Vi må også inn før EU har fastlagt en felles holdning. Her må vi løfte sammen -
politiske myndigheter, parter i arbeids- og næringsliv, forvaltning og eksperter,
interessegrupper og frivillige organisasjoner. Vi må være lytteposter for
hverandre - for norske interesser - og på den måten tidligst mulig fange opp
saker som leder frem til beslutninger i EU.

130 På dette området er det trolig et stort potensiale. Dette er Regjeringen i ferd
med å klarlegge og systematisere. Vi er særlig opptatt av hvordan de som berøres
av EØS-prosessen - fra de store nærings- og arbeidsorganisasjonene til
lokalforvaltning og frivillige organisasjoner - kan arbeide i forhold til
135 myndighetene. De må utnytte sine nettverk i arbeidet overfor EUs institusjoner
og overfor medlemslandene for å få gjennomslag for norske interesser.

Det bilaterale arbeidet overfor EUs medlemsland er en særlig viktig kanal for å
fremme norske interesser. Som ikke-medlem må Norge på en rekke områder
140 arbeide hardere enn land som sitter inne i alle møter. På den annen side
forplikter ikke EU-samarbeidet oss i samme grad, men uten allianser kan vi ikke
regne med at noen taler vår sak når beslutninger skal treffes i Brussel.

Hvilken posisjon medlemslandene inntar, avgjøres i hovedstedene. Jo tidligere vi
145 kommer i dialog med dem, jo større muligheter vil vi ha til å skaffe oss allierte i
en sak.

Slike kontakter kan ikke, og bør ikke, bare begrenses til det offisielle Norge.
150 Også politiske partier, arbeids- og næringsorganisasjonene, frivillige
organisasjoner og andre viktige samfunnsgrupper bør intensivere sitt arbeid på
dette området. Regjeringen vil oppmuntre til nettverksbygging, særlig innenfor
de politiske partiene og deres ungdomsorganisasjoner og i de frivillige
organisasjonene. Innenfor disponible rammer vil vi prioritere støtte til slike
155 aktiviteter.

EFTA-landene i EØS utnytter målrettet de informasjons- og
konsultasjonsprosedyrene som er hjemlet i EØS-avtalen. EFTAs
parlamentarisk komité arbeider bl.a. med hvordan kontaktene med Europa-
160 parlamentet kan bygges ut i lys av parlamentets økte rolle i EUs
beslutningsprosess. Regjeringen støtter dette arbeidet.

Flere av fjorårets EØS-saker har vært vanskelige. Det vil føre for langt å omtale
alle her. Veterinæravtalen var en vanskelig sak. Regjeringspartiene ønsket som
165 kjent ikke en utvidelse av EØS-avtalen på dette området.

I arbeidet med denne avtalen la Regjeringen avgjørende vekt på at hensynet til
folke- og dyrehelsen måtte sikres. Når Regjeringen ba om Stortingets samtykke
til avtalen, var det derfor en forutsetning at bl.a. nødvendige nasjonale
170 kontrolltiltak blir iverksatt, og at tilstrekkelige ressurser ble avsatt til dette.
Regjeringen er også forberedt på at sikkerhetsklausulen i EØS-avtalen skal
kunne brukes aktivt hvis folke- og dyrehelsen er truet. De nasjonale
kontrolltiltakene vil fortløpende bli evaluert. Innen utgangen av år 2001 vil
Regjeringen legge frem en totalvurdering av det nye regelverket for Stortinget.
175 Det er videre en meget viktig oppgave for Norge å prioritere de mulighetene
avtalen gir til å påvirke utviklingen av nytt regelverk på området.

Vi har ivarettatt hensynet til Norges fiskeeksport til EU. Avtalen vil medføre
besparelser i forhold til den veterinære grensekontrollen som ellers ville ha
180 funnet sted.

Patent på bioteknologiske oppfinnelser, tilsetningsstoffer i mat og barnemat,
merking og godkjenning av genmodifiserte produkter, differensiert
arbeidsgiveravgift og gassmarkedsdirektivet er andre viktige saker. Noen av disse
185 direktivene inneholder bestemmelser som Regjeringen anser ikke er akseptable

for Norge. Regjeringen legger derfor opp til at norsk lovgivning på disse feltene ikke skal endres.

- 190 Når det gjelder patent på bioteknologiske oppfinnelser, har Nederland brakt saken inn for EF-domstolen og krevd direktivet annullert. Siden direktivet er EØS-relevant, vurderer vi nå om også Norge skal benytte adgangen vi har til å uttrykke vår holdning overfor domstolen.
- 195 Regjeringen har signalisert vilje til å reservere seg mot regelverk den finner uakseptabelt, særlig på områder som gjelder helse, sikkerhet og miljø. Der vi er overbevist om at våre løsninger er de beste, vil vi sette alle krefter inn på å få oppslutning om vårt syn, i de nordiske land og i andre EU-land. Erfaringene har vist at EU ofte kommer etter og utvikler sitt regelverk i retning av våre
- 200 standarder, selv om det kan ta lang tid. Dette gjelder f.eks. kjemikalier. Når det gjelder genmodifiserte organismer, har vi sett en positiv utvikling både med hensyn til merking og til vektlegging av etiske hensyn. Vi vil legge vekt på åpenhet og informasjon i arbeidet med disse sakene.
- 205 Med få unntak har norske bedrifter adgang til hele EU-markedet på lik linje med EU-selskaper. Dette bidrar til at norske bedrifter forblir i Norge. Konkurranseregulerende samarbeid, statsstøtte og offentlige monopoler er underlagt det samme regelverket i hele EØS-området. Regelverket for offentlige anskaffelser gir norske bedrifter muligheter til å konkurrere om oppdrag på lik
- 210 linje med bedrifter i EU. Årlig foretas det offentlige anskaffelser for omlag 5500 mrd. kroner i EØS-området.
- For fisk og fiskeprodukter er imidlertid markedsadgangen begrenset i EØS-avtalen. Det er også uklart hvordan enkelte bestemmelser skal forstås. Jeg tenker
- 215 her særlig på avtalens protokoll 9, som regulerer handelen med fisk. Lakseavtalen mellom EU og Norge illustrerer disse forholdene. Regjeringen er opptatt av å få klarhet i slike utestående spørsmål og på den måten bedre vilkårene for norsk fiskeeksport til EU.
- 220 Det pågår forhandlinger med EU om gjensidig utvidelse av handelen med landbruksvarer. Forhandlinger om handelen med bearbejdede landbruksvarer vil trolig innledes i løpet av året.

EØS-avtalen gir oss rett til deltakelse i en rekke EU-programmer, på områder

som miljø- og forbrukervern, energisparing, forskning og utvikling og på kulturområdet. Deltakelse i EUs forskningsprogrammer er et sentralt element i den samlede norske forskningsinnsatsen og muliggjør viktig nettverksbygging for norsk næringsliv. EØS-avtalen sikrer også gjensidig godkjenning av beviser
230 for utdanning og yrkeskompetanse og lik adgang til studier og forskning.

Alt dette er EØS. Det gir oss en plattform for et bredt samarbeid med EU. Vi er likevel sårbare. Drøftelsene om låne- og tilskuddsordningen illustrerer dette. Det skjerper kravet til norsk årvåkenhet og kunnskap.

235

EØS-avtalen er grunnlaget for vårt samarbeid med EU, som er vår nærmeste samarbeidspartner og et marked av stor betydning for norsk næringsliv. Regjeringen vil utnytte og utvikle EØS-avtalen til beste for norske interesser.

240 Endringsprosessene i Europa er ikke rettlinjede, med ferdigdefinerte tidsfrister.

Utviklingstendensene peker i ulike retninger. Det knytter seg betydelig usikkerhet til en del av dem.

245 Vi vet ikke hvordan utvidelsesforhandlingene i EU vil forløpe. Heller ikke om det enkelte søkerland vil klare å delta i EU-samarbeidet som fullverdig medlem fra første dag. Det uløste Kypros-spørsmålet er også en usikkerhetsfaktor.

Vil de nåværende medlemslandene klare å bli enige om nødvendige endringer? I
250 landbrukspolitikken, i regionalpolitikken, i finansieringen av utvidelsen og om framtidige institusjonelle løsninger?

Spørsmålene er mange. Svarene foreløpig få. Men én ting står fast: Norge har viktige interesser og verdier å ivareta uansett utfall. Og vi har ansvar for å bidra i
255 den brytningsperioden Europa gjennomlever på terskelen til et nytt årtusen.

Forutsetningen for dette er at vi hele tiden har et realistisk forhold til det som skjer omkring oss.

260 Utvidelse av EU betyr at det indre marked og EØS også utvides. De nye medlemslandene vil bli parter i EØS, og dermed nære samarbeidspartnere for oss. Det gir muligheter for økt markedstilgang, men innebærer også nye utfordringer.

I samråd med nærings- og arbeidslivet vil Regjeringen foreta en bred gjennomgang av hvilke virkninger det får for Norge og norske interesser når nye land blir med i EU og EØS. Vi må også sikre oss at de nye medlemslandene har kunnskap om EØS-samarbeidet og de rettigheter og forpliktelser som følger med. Dette er en viktig oppgave, også for arbeidslivets parter, både nasjonalt og gjennom EFTAs konsultative komite.

EFTA har de siste årene inngått frihandelsavtaler med 14 land i Sentral- og Øst-Europa og i Middelhavsregionen. Når EU utvides, er det en særlig oppgave å sikre eksportvilkårene for fisk og fiskeprodukter til Sentral- og Øst-Europa. For en del fiskeprodukter har vi full tollfrihet gjennom dagens frihandelsavtaler mellom EFTA og søkerlandene, mens EU fortsatt opprettholder toll på import fra Norge. I tilpasningen av disse avtalene til EØS vil vi arbeide for å sikre norsk fiskeeksport så gode betingelser som mulig.

280

Regjeringen følger nøye med i utvidelsesprosessen. Det er etablert regelmessig kontakt med Kommisjonen og medlemslandene. Konsultasjoner finner sted både i EØS-rådet og i EØS-komiteen. Vi har også styrket dialogen med søkerlandene.

285

De sentral- og øst-europeiske landenes søknader om medlemskap har stilt samarbeidet i EU overfor nye utfordringer. Presset er stort for å endre samarbeidets virkemåte og sikre en mer rettferdig byrdefordeling i et utvidet EU.

290

Finansieringen av utvidelsen er et av flere uavklarte spørsmål. Kommisjonen har i sitt forslag til nytt rammebudsjett for EU frem til 2006 lagt til grunn at budsjettets andel av BNP skal være det samme som i dag. Til støtte for søkerlandene er det foreslått avsatt rundt 650 milliarder kroner for de neste 7 årene. Isolert sett er dette et stort beløp. Kommisjonen erkjenner imidlertid at de finansielle rammene kan virke beskjedne i forhold til de utfordringene som utvidelsen medfører, men anser at beløpene vil være tilstrekkelige.

Byrdefordelingen mellom medlemslandene henger nært sammen med arbeidet med endringer i den felles landbrukspolitikken og i regionalpolitikken, særlig støttefondene. I sum vil utvidelsen medføre at det blir nye netto bidragsmottakere i EU.

300

305 De sørlige medlemslandene frykter at finansieringen av utvidelsen vil kunne gå på deres bekostning. Nåværende nettobidragstere anser det på sin side ikke for aktuelt å tilføre nye midler til Fellesskapets budsjett. Tvertimot krever flere av dem, anført av Tyskland, en reduksjon i sine bidrag.

310 Dette vil stille solidariteten i EU på prøve. Løsningene vil kunne få stor betydning for landbrukspolitikken og regionalpolitikken. Det pågår derfor en hard drakamp medlemslandene imellom. De vil forsøke å bli enige om en omforent holdning på toppmøtet i Brussel 24.-25. mars.

315 Debatten om institusjonelle reformer, slik som Kommisjonens sammensetning og størrelse og fordelingen av medlemslandenes stemmevekt når Rådet treffer beslutninger med kvalifisert flertall, vil i så fall kunne bli innledet senere i år. Dette er følsomme spørsmål som ikke ble løst under traktatkonferansen som ledet frem til Amsterdamtraktaten. De illustrerer kompleksiteten i den
320 dagsorden som EU-landene må finne en løsning på, før utvidelsen kan bli realisert.

Vi vet ikke når utvidelsen vil være gjennomført. Men prosessen vil i seg selv bidra til å endre EU. Utvidelse av EU har alltid vært forberedt eller etterfulgt av
325 en fordypning av det eksisterende samarbeidet. Terskelen for medlemskap blir stadig høyere for nye søkerland. Samtidig øker integrasjonen mellom de land som allerede deltar.

Endringene i regionalpolitikken og enkelte deler av den felles
330 landbrukspolitikken, vil kunne få konsekvenser for Norge. For landbruket innebærer Kommisjonens forslag en reduksjon i EUs markedspriser. Samtidig foreslås det å legge større vekt på de miljømessige sidene ved landbrukspolitikken og en økning i areal- og dyrestøtten.

335 Utfallet av EUs interne reformer vil direkte påvirke EUs posisjoner i WTO. EU er her en av flere store aktører, og EUs felles holdninger vil derfor være en del av den forhandlingssituasjonen Norge må forholde seg til. Regjeringen følger disse endringsprosessene nøye, både gjennom samtaler med representanter for EUs institusjoner i Brussel og gjennom bilaterale kontakter i medlemslandene.

340 Gjennomføringen av Den økonomiske og monetære union og innføringen av

euro fra 1. januar i år er et av de mest vidtgående politiske samarbeidsprosjektene i EU-samarbeidets historie. Hva ØMU vil føre med seg, og hvordan prosessen vil forløpe videre, er det for tidlig å si. At den over tid vil endre EU-samarbeidet på viktige områder, er det imidlertid liten tvil om.

Innføringen av en felles valuta innebærer først og fremst at det felles, indre marked ytterligere utvikles. Det vil bli større konkurranse mellom bedriftene i de landene som er med, og det vil bli enklere for bedrifter og publikum å handle på tvers av landegrensene. Når prisene på varer og tjenester i flere land i Europa blir direkte sammenlignbare, vil konkurransen øke. Forbrukere i ett land vil neppe slå seg til ro med å måtte betale vesentlig mer enn hva den samme varen koster i et annet land.

Innføringen av euro vil således ha en rekke positive virkninger. Samtidig stiller dette deltakerlandene overfor betydelige utfordringer i den økonomiske politikken. Særlig vil ØMU kunne bli satt på prøve dersom det blir vesentlige avvik i konjunktur-utviklingen innenfor valutaunionen. Dette kan for eksempel skje dersom enkeltland blir utsatt for store uforutsette forstyrrelser eller sjokk i økonomien.

Med en felles valuta mister deltakerlandene muligheten til å bruke renten og valutakursen som virkemidler i den nasjonale økonomiske politikken. Dette vil stille økte krav til finanspolitikken og arbeidsmarkedets evne til å omstille arbeidsstyrken mellom bedrifter, næringer og regioner.

Varierende konjunkturer i deltakerlandene kan også skape spenninger mellom den uavhengige sentralbanken og de enkelte landenes politiske myndigheter. Sentralbankens målsetting er prisstabilitet i euro-området. Det er bare fremtiden som kan gi svar på hvordan det nye valutasamarbeidet vil makte disse utfordringene og påkjenningene over tid.

Gjennomføringen av valutaunionen vil trolig trekke i retning av større harmonisering av skatter og avgifter og en større samordning av viktige deler av den økonomiske politikken. Vi ser allerede konturene av en slik tettere samordning, blant annet i etableringen av den såkalte Stabilitets- og vekstpakten fra desember 1996. Vi ser det i Amsterdam-traktatens bestemmelser om nærmere samarbeid om sysselsettingspolitikk, gjennom opprettelsen av euro-11 gruppen for finansministrene fra de 11 deltakerlandene og i en forsterket

overvåking av arbeidet med strukturreformer i medlemslandene. I det globale og internasjonale økonomiske samarbeidet, som i G7, IMF og Verdensbanken, vil eurolandene kunne fremstå som en aktør.

385

Behovet for sterkere koordinering av den økonomiske politikken ble understreket av EU-toppmøtet i Wien i desember i fjor. Toppmøtet pekte på behovet for større grad av samordning i medlemslandene og i Felleskapet, både i finanspolitikken og i spørsmål knyttet til strukturpolitikk og lønnsdannelse.

390 Møtet understreket også betydningen av å motvirke negativ konkurranse om skattenivå, og på den måten også ubalanse i det indre marked.

Det er ingen målsetting for EU å gjennomføre en generell skatteharmonisering i medlemslandene. Presset for større samordning av bedriftsbeskatningen, eventuelt også ulike former for energibeskatning, vil imidlertid kunne øke for å sikre størst mulig grad av likeverdige konkurransevilkår for næringslivet i de deltakende land. Arbeidet med å fremme en mer balansert og bærekraftig økonomisk utvikling, i tråd med prinsippene fra Kyoto-konferansen, vil også kunne trekke i retning av et forsterket press for større samordning i spørsmål knyttet til prising og avgiftsbelegging av energibruk og miljøtiltak.

400

ØMU og innføringen av euro innebærer også mer overnasjonalitet i EU-samarbeidet. Pengepolitikken er nå underlagt Den europeiske sentralbanken, som skal opptre uavhengig av politiske myndigheter. Samtidig er ØMU også et eksempel på økt variasjon i medlemslandenes grad av deltakelse i viktige deler av samarbeidet. Som kjent deltar 11 av 15 land.

405

For søkerlandene vil deltakelse i ØMU i utgangspunktet være en forpliktelse. Noe helt annet er det at nye medlemsland ikke vil være aktuelle for å delta i ØMU før de oppfyller de økonomiske kriteriene. For enkelte av dagens søkerland ligger dette langt frem i tid.

410

Slik vil gjennomføringen av ØMU forsterke kjente trekk ved EU-samarbeidet: Det vil bli preget av mer overnasjonalitet, impulsene i retning av ytterligere integrasjon medlemslandene imellom på viktige områder innenfor den økonomiske politikken vil bli styrket, EU vil fremstå med større tyngde på den internasjonale arenaen. Men vi vil i årene fremover også se større fleksibilitet innad i EU med hensyn til hvor mange land som deltar fullt ut i samarbeidets kjerneområder.

415

Våre egne avveininger i valget mellom stabil eller flytende valutakurs er ikke vesentlig annerledes etter etableringen av ØMU. Disse spørsmålene ble drøftet i Revidert nasjonalbudsjett 1998. Regjeringen la her til grunn at retningslinjene
425 for valutapolitikken om stabilitet i kronens verdi mot europeiske valutaer vil bli videreført også etter at ØMU er etablert. Det var bred oppslutning i Stortinget om dette ved behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett.

Stortinget har vedtatt at det skal tas initiativ til en strategisk dialog med EU for å
430 styrke vår forankring i EØS-avtalen og vår deltakelse i EUs ulike samarbeidsprosjekter. I vedtaket heter det også at mulighetene for å knytte den norske kronen nærmere til euro kan undersøkes i en slik dialog.

Ulike former for samarbeid på valutaområdet vil være ett av flere temaer som
435 Statsministeren tar opp under sine samtaler med EU-kommisjonens president Jacques Santer og forbundskansler Gerhard Schröder denne uken.

Utgangspunktet fra norsk side for slike undersøkelser må etter Regjeringens syn være at dagens pengepolitiske regime i Norge videreføres. Støttekjøpsavtaler gir
440 bare økonomisk mening innenfor fastkursregimer. Det norske fastkursregimet ble opphevet i 1992.

Utformingen av det nåværende norske systemet basert på stabil kronekurs må ses på bakgrunn av de norske erfaringene fra 1992 og problemene i mange andre
445 land med å opprettholde fastkursregimer over tid. Økte kapitalbevegelser over landegrensene gjør fastkursregimer mindre stabile enn tidligere. Det har derfor vært bred enighet om at det ikke har vært aktuelt å vende tilbake til regimet vi hadde før 1992.

Signaler har så langt ikke gitt grunnlag for å tro på et valutakurssamarbeid med
450 EU som kunne gjøre et nytt fastkursregime tilstrekkelig stabilt og motstandskraftig. EU har heller ikke vurdert nærmere hva slags valutasamarbeid med tredjeland som kan være aktuelt i fremtiden. EUs oppmerksomhet har naturlig nok vært rettet inn mot egne forberedelser til gjennomføringen av
455 ØMU.

Stabile valutaforhold i Europa er i Norges interesse. Statsministeren og Finansministeren vil i vår dialog med EU drøfte hvordan Norge og EU best kan

460 bidra til dette, bl.a. gjennom utformingen av den økonomiske politikken.
Regjeringen vil undersøke om, og eventuelt på hvilke betingelser, Norge og EU
kan samarbeide for å sikre fortsatt stabile valutaforhold.

Det er etablert rutiner for jevnlig konsultasjoner med EUs pengepolitiske
465 organer, både på politisk og høyt administrativt nivå. Regjeringen legger vekt på
å videreføre denne nære kontakten med EU om monetære spørsmål.
Statsministeren og Finansministeren vil ta dette opp under sin reise.

Regjeringen legger for sin del også stor vekt på de politiske virkningene
470 gjennomføringen av ØMU vil kunne få, også for Norge som del av det indre
marked. Det gjelder viktige områder som energi og miljø, sysselsetting,
lønnsdannelse og øvrige spørsmål av betydning for partene i arbeidslivet. Over
tid vil det være svært viktig for Norge å utvikle en løpende dialog, særlig på
politisk nivå, om disse spørsmålene med EU-landene.

475 Regjeringen vil derfor benytte de mulighetene EØS-avtalen og samarbeidet
mellom EFTA og EU gir for drøftelser på politisk nivå om slike spørsmål, i
EØS-rådet og i de årlige finansministtermøtene. EØS-avtalens artikkel 46 åpner i
tillegg opp for løpende drøftelser om økonomiske og monetære spørsmål.

480 Norge tok i 1993 initiativet til årlige finansministtermøter mellom EFTA- og
EU-landene. Siktemålet var å øke samarbeidet om sysselsettingspolitikken.
Arbeidsledigheten hadde da allerede i lang tid vært et stort økonomisk og sosialt
problem i EU, men hadde også vært økende i Norge. Mens arbeidsledigheten i
485 Norge er omlag halvert siden 1993 til under 3 %, ligger ledigheten i EU i
gjennomsnitt over 10%.

EU-landene har som følge av Amsterdamtraktaten styrket sitt samarbeid om
sysselsettingspolitikk. Blant annet rapporterer det enkelte medlemsland årlig om
490 den nasjonale sysselsettingssituasjonen og om tiltak for å styrke den.
Rapportene danner grunnlag for drøftelser i Rådet og anbefalinger om tiltak
som det enkelte medlemsland bør følge opp.

Fra norsk side har vi et godt inntak til dette arbeidet gjennom det nordiske
495 samarbeidet. Regjeringen vil også ta initiativ til at Norge i de årlige
finansministtermøtene mellom EFTA og EU-landene systematisk rapporterer
om norsk sysselsettingspolitikk og -strategi, på samme måte som EU-landene.

500 Norge har mye å bidra med på dette området, særlig på grunn av det nære samarbeidet mellom myndighetene og partene i arbeidslivet.

Regjeringen ønsker å styrke EØS-rådets rolle som politisk styringsorgan og impulsgeber for samarbeidet med EU på disse områdene. Samlet gir EØS-samarbeidet oss en bred plattform. Gjennom EØS-rådet, EØS-komiteen, den 505 konsultative komité for partene i arbeidslivet og parlamentarikersamarbeidet har vi muligheten til et systematisk samarbeid med EU på sentrale områder som økonomi, sysselsetting og andre spørsmål av betydning for partene i arbeidslivet, energi- og miljø, velferd og fordeling.

510 Norge har siden 1980 hatt kontakter og dialog på ulike nivåer med EUs utenriks- og sikkerhetspolitiske samarbeid. Vår nåværende ordning gir også grunnlag for konsultasjoner i hovedstedene i tredjeland og ved internasjonale organisasjoner. Erfaringene viser at det i stor grad er opp til oss selv å bidra på en slik måte at dette samarbeidet blir meningsfullt for alle parter.

515 Norge og de øvrige EFTA/EØS-landene inviteres jevnlig til å slutte seg til EUs erklæringer, felles holdninger og innlegg. Slik får vi større gjennomslagskraft. I den grad vi fra norsk side har andre synspunkter enn EU-landene, eller ønsker en nasjonal markering, velger vi å stå alene. I et forum som FN spiller vi på ulike 520 kanaler - den nordiske der det er mulig, med EU der det er mest hensiktsmessig, eller med andre grupper av land der det er naturlig. Dette gir oss fleksibilitet og handlefrihet fra sak til sak.

Samtidig er det klart at i den grad EU-landene opptrer med en felles holdning i 525 ulike internasjonale organisasjoner, utøver EU betydelig innflytelse. Dette ser vi bl.a. i OSSE. Som OSSE-formann holder vi nær kontakt med EU-formannskapet og toneangivende EU-land.

Utenfor EU har Norge handlefrihet på det utenrikspolitiske området. Denne 530 benytter vi. EU-landene bruker ofte lang tid til samordning av en felles holdning. Vi kan i slike situasjoner ha større spillerom enn EU-landene til å handle raskt og fungere som pådriver. I en rekke tilfeller har dette vært i andre lands, også EU-lands, interesse. I FN-arbeidet har dette bidratt til at det nordiske samarbeidet fortsatt er sterkt, selv om den tradisjonelle nordiske profilen ikke er 535 like synlig som tidligere.

Samarbeidet med de nordiske land på det utenriks- og sikkerhetspolitiske området har ikke fått mindre betydning etter at Sverige og Finland ble
540 medlemmer i EU. For Norge utgjør det nordiske samarbeidet en viktig plattform for arbeidet overfor EU. Alle de nordiske regjeringene legger stor vekt på at det nordiske samarbeidet skal fortsette, ikke minst innenfor internasjonale organisasjoner.

545 Regjeringen vil systematisere og styrke Norges bilaterale kontakter med toneangivende EU-land, og med de nordiske EU-landene. Vi har forventninger til at de nordiske landene fra og med inneværende halvår, først representert ved Finland, inngår i EUs ledertroika. Dette gir oss muligheter for å fremme nordiske interesser og prioriteringer på det utenrikspolitiske området.

550 Forholdet til Russland er en av hovedutfordringene i norsk utenrikspolitikk. I forhold til Nordvest-Russland har Regjeringen særlig prioritert arbeidet med atomavfallsopprydning og forebyggende arbeid på miljøsidene. Denne regionen har uvanlig store problemer på mange samfunnsområder, noe jeg omtalte i
555 nærområde-redegjørelsen i mai i fjor. Oppgavene er så store og sammensatte at det kreves bred internasjonal innsats for å kunne løse dem.

Gjennom formannskapet i Barentsrådet - der EU-kommisjonen deltar - har Regjeringen tatt flere initiativ til hjelpetiltak for regionen. Vi har også arbeidet
560 systematisk for å få til en mer omfattende internasjonal innsats for å avhjelpe den vanskelige situasjonen, særlig i Nordvest-Russland.

Også EU er i dag en sentral aktør i arbeidet med å trekke Russland inn i et bredere internasjonalt samarbeid. Dette er en gledelig utvikling. Norges og EUs
565 politikk overlapper i økende grad og knyttes sterkere sammen. Vi har i hovedsak samme målsettinger og interesser. EU har i løpet av de siste årene utformet en strategi for sitt samarbeid særlig med Russland, men også med de baltiske landene.

570 Finlands og Sveriges medlemskap i EU har bidratt til å øke EUs generelle oppmerksomhet og engasjement i forhold til utfordringene i den nordlige delen av Europa. Vi har støttet det finske initiativ om å utvikle en nordlig dimensjon i EU, som et redskap særlig for å integrere Russland i dette samarbeidet. Vi vil fortsatt arbeide sammen med Russland, EU og andre interesserte aktører i
575 regionen, i tråd med vedtaket på EUs toppmøte i Wien i desember i fjor.

EUs økonomiske virkemidler omfatter bl.a. TACIS og PHARE-programmene. Dette er støtteprogrammer for de tidligere sovjetiske republikkene og for
580 søkerlandene. Vi ser det som hensiktsmessig å knytte norske prosjektmidler sammen med EUs finansiering i prosjekter av felles interesse. Vi er fra norsk side glad for de mulighetene som nå åpner seg til å parallellfinansiere TACIS-prosjekter med EU.

585 Det er særlig fem områder som er aktuelle for slikt samarbeid: atomavfallsopprydning, energiøkonomisering, helseforebyggende tiltak, initiativ for renere industriproduksjon og grenseoverskridende prosjekter. De fleste større samarbeidsprosjektene gjelder atomsikkerhet. Dette er et område hvor vi lenge har ønsket internasjonal medvirkning, både økonomisk og teknisk.

590 Utenfor rammen av EØS-avtalen deltar Norge også i INTERREG-programmer med EU-landene. Dette er grenseoverskridende programmer hvor alle norske kommuner og fylkeskommuner har mulighet til å delta i ulike samarbeidsprosjekter.

595 Det er fortsatt stor avstand mellom ambisjoner og målsettinger i EUs traktatgrunnlag og det praktiske samarbeidet som i dag finner sted mellom EU-landene på det utenriks- og sikkerhetspolitiske området. Den politiske tyngden samsvarer ikke alltid med EUs økonomiske rolle.

600 Erfaringene fra fredsprosessen i Midt-Østen, oppfølgingen og iverksettelsen av Dayton-avtalen for Bosnia og bestrebelsene på å nå frem til våpenhvile og en fredelig løsning i Kosovo-provinsen, har styrket kreftene som ønsker at EU ikke bare skal bidra økonomisk, men også spille en mer fremtredende politisk rolle.

605 På denne bakgrunn har flere av EU-landene ønsket å gi EU en rolle på det forsvars- og sikkerhetspolitiske området. Dette er en del av et bredt arbeid for å utvikle den europeiske sikkerhets- og forsvarsidentiteten, ESDI. Arbeidet pågår parallelt i EU, VEU og NATO. Målsettingen er å styrke Europas evne til å
610 gjennomføre krisehåndteringsoperasjoner når NATO ikke fremstår som et naturlig instrument.

Arbeidet med å utvikle ESDI er også et svar på USAs ønske om en jevnere byrdefordeling mellom Europa og Nord-Amerika. Det er bred enighet om at

utviklingen av ESDI skal skje på en måte som styrker NATO og de transatlantiske forbindelsene.

620 NATOs vedtak i 1996 om utviklingen av ESDI innenfor Alliansen legger blant annet til rette for at VEU skal kunne benytte NATO-ressurser i
krisehåndteringsoperasjoner. Norske interesser ble sikret da VEU i april 1997
vedtok at assosierte medlemmer skulle likebehandles med de fullverdige
medlemmene i situasjoner der VEU gjorde bruk av NATO-ressurser. Det har
gitt oss anledning til å delta i den europeiske delen av arbeidet med
625 sikkerhetspolitikken i Europa.

Statsminister Tony Blair tok i fjor høst initiativet til en debatt om et forsterket europeisk forsvarssamarbeid. Utgangspunktet var et ønske om en mer effektiv og troverdig utenriks- og sikkerhetspolitikk i EU og en styrking av den totale
630 europeiske forsvarsevnen. Initiativet ble senere fulgt opp i nært samarbeid med Frankrike og resulterte i en britisk-fransk erklæring etter de to lands toppmøte i St. Malo i begynnelsen av desember.

Siktemålet med erklæringen er å stimulere til en debatt om hvordan EUs felles
635 utenriks- og sikkerhetspolitikk kan resultere i felles handling når EU ønsker å handle, uavhengig av NATO.

Erklæringen definerer et minimum av praktisk forsvarssamarbeid som EU trenger for å kunne spille en slik rolle. De to landene mener EU må ha kapasitet
640 til både å innhente informasjon, analysere konkrete situasjoner og ha evne til strategisk planlegging, alt med sikte på å kunne treffe selvstendige beslutninger i europeiske fora.

Erklæringen skisserer prinsipper, mens en rekke vanskelige spørsmål er utelatt.
645 Forholdet til allierte ikke-EU medlemmer som Norge er berørt, uten at det gis klare anvisninger på hvordan det skal håndteres.

Både Storbritannia og Frankrike legger vekt på å unngå unødvendig duplisering av funksjoner innenfor ulike institusjoner. EU må gradvis bli gitt en mer
650 automatisk adgang til å disponere ressurser som til daglig står under alliert kommando. Dersom et slikt scenario skulle bli realisert, ville det kunne innebære at de politisk-strategiske beslutningene i større grad ville skje innenfor rammen av EU, mens ressursene blir stilt til disposisjon fra NATO.

Erklæringen innebærer en endring i britisk holdning til EUs rolle på dette feltet. Tidligere har Storbritannia lagt avgjørende vekt på at VEU skal bevares som selvstendig organisasjon. Statsminister Blair har understreket at Storbritannia har en åpen holdning til de konsekvensene dette kan få for VEU. Vi må
 660 imidlertid gå ut fra at enighet om behov vil følges av debatt om midler. Det betyr debatt om VEU og VEUs fremtidige forhold til EU.

Tre opsjoner synes mulige: For det første kan VEU legges inn under EU. VEU-samarbeidets ulike elementer kan for det andre splittes opp, slik at noe legges
 665 inn under EU og noe under NATO. Denne løsningen unngår de problemene full integrering av VEU i EU vil kunne skape for EUs ikke-allierte medlemsland. En tredje mulighet er å videreutvikle VEU som en selvstendig organisasjon.

Vi har allerede sett en viss forskyvning av det europeiske sikkerhetspolitiske samarbeidet fra VEU til EU. I tråd med Maastricht-traktaten fattet EU sist høst
 670 enkelte vedtak som siden ble oversendt til VEU for videre vurdering og iverksettelse. I november møttes EU-landenes forsvarsministre til et uformelt møte i Wien. Dette var første gang det fant sted et forsvarsministermøte i EU-kretsen. Møtet kan innvarsle en ny praksis innenfor EU-samarbeidet. En
 675 henvisning til forsvarsministermøter i EU finnes også i erklæringen fra St-Malo.

En utvikling som skulle innebære nedleggelse av VEU, ville skape helt nye utfordringer for Norge når det gjelder vår medvirkning i krisehåndtering og
 680 europeisk sikkerhet mer generelt. En nedleggelse av VEU vil også kunne innebære en sterkere samordning mellom EU-landene av spørsmål som drøftes i NATO. Jeg vil også tro at en slik utvikling vil skape et ønske om å etablere et nærmere og direkte forhold mellom EU og NATO.

685 Debatten om disse spørsmålene vil foregå i alle berørte organisasjoner - i EU, VEU og NATO og i bilaterale sammenhenger. VEU har satt i gang en analyse av disse spørsmålene. Selv om vi ikke deltar i debatten i EU om dette, vil vi gjøre vårt syn gjeldende i VEU og NATO.

690 Spørsmålet om integrering av VEU i EU ble inngående drøftet i 1995. Det var da enighet i Vestunionen om at en slik integrering ville gjøre det naturlig å vurdere en form for assosiering til EUs utenriks- og sikkerhetspolitiske

samarbeid for VEU's assosierte medlemmer. Utviklingen etter 1995 har så langt
695 ikke aktualisert denne problemstillingen i EU. Dersom EU i større grad blir
ramme for politiske beslutninger om europeisk sikkerhet og krisehåndtering, vil
det imidlertid være naturlig at Norge og EU utdyper det samarbeidet som
allerede eksisterer innenfor rammen av vår politiske dialogordning.

700 Norge er en betydelig bidragsyter til internasjonal krisehåndtering. Det er derfor
avgjørende for oss fortsatt å kunne delta fullt ut i arbeidet med å videreutvikle
europeiske nasjoners krisehåndteringsevne. Videreføringen av full norsk
deltakelse i det europeiske sikkerhetspolitiske samarbeidet er viktig, også for vår
stilling i NATO-samarbeidet.

705

Norge har vært en aktiv deltaker i en rekke krisehåndteringsoperasjoner. Vi
ønsker fortsatt å være en partner i dette samarbeidet. For europeisk evne til
krisehåndtering er det viktig at NATO også i fremtiden forblir hovedaktør når
det gjelder operativ militær kapasitet. Regjeringen legger derfor til grunn at
710 Norges rettigheter som alliert, og som assosiert VEU-medlem, videreføres i
eventuelle fremtidige løsninger som endrer samarbeidsforholdet mellom EU,
VEU og NATO.

I praksis vil dette måtte ivaretas ved at Norge trekkes inn i EUs drøftelser av
715 forsvars- og sikkerhetspolitiske spørsmål. Dette kan skje på grunnlag av dagens
utenrikspolitiske dialogordning med EU. Dette har vi lagt stor vekt på i de
samtalene vi har hatt på embedsnivå de siste ukene i London, Paris og Bonn og
med andre allierte. Vi vil også gjøre det i sammenhenger hvor det britisk-franske
initiativ vil bli drøftet på politisk nivå, i så vel NATO som i VEU. Vi holder nær
720 kontakt med det tyske EU-formannskapet om disse spørsmålene, både gjennom
Statsministerens besøk i Bonn i morgen og når jeg, og senere
Forsvarsministeren, møter våre tyske kollegaer.

Det er Regjeringens inntrykk at sentrale allierte fullt ut erkjenner norske behov
725 og at de ønsker norske innspill velkommen. De inntar en åpen holdning til å nå
frem til løsninger som også ivaretar norske interesser.

Sikkerhet og stabilitet handler også om å legge til rette for økt trygghet for den
enkelte mot kriminalitet, vold og forbrytelser. Organisert internasjonal
730 kriminalitet preger kriminalitetsbildet i hele Europa i økende grad. Alle land
berøres av denne utviklingen. Internasjonalt samarbeid er nødvendig for å

motvirke grenseoverskridende kriminalitet.

735 Vi deltar i dette arbeidet gjennom justissamarbeidet i Norden, i
Østersjøsamarbeidet og i Europarådet.

EU vil om noen år kunne omfatte et tyvetalls europeiske land. Blant annet som
følge av dette, men også som en følge av den generelle økningen i internasjonal
740 kriminalitet, har EU-landene de siste årene ønsket å styrke sitt samarbeid på
justisområdet. For dagens søkerland vil EU kreve full deltakelse i dette
samarbeidet fra medlemskapets første dag.

EUs fremtidige justissamarbeid vil omfatte et bredt spekter av saksområder,
745 blant annet rettslig samarbeid i kriminalsaker, sivilrettslig samordning,
politisamarbeid, asyl- og innvandringspolitisk samarbeid, yttergrensekontroll og
bekjempelse av rasisme. Siktemålet er å legge grunnlaget for å utvikle det EU
omtaler som et område med større grad av frihet, trygghet og sikkerhet for den
enkelte. Hensikten er å sikre fri personbevegelighet, samtidig som det treffes
750 tiltak for forsterket yttergrensekontroll.

Som ledd i dette arbeidet, vedtok EU-landene som kjent i Amsterdam å
integrere Schengen-samarbeidet i EU. For Norge har dette medført at den
nåværende Samarbeidsavtalen med Schengen ikke lenger kan videreføres. 18.
755 desember i fjor redegjorde jeg for Stortinget om institusjonelle løsninger for
fortsatt norsk og islandsk deltakelse i Schengen-samarbeidet når dette integreres
i EU, en avtale som er fremforhandlet på grunnlag av Stortingsflertallets ønske.
Jeg omtalte da også Regjeringens prinsipielle motstand mot Schengen, bl.a. på
grunn av personvern hensyn, flyktninge- og asylpolitikken, behovet for
760 grensekontroll og Schengens integrering i EU.

Gjennom den institusjonelle avtalen Regjeringen har forhandlet, forplikter EU
seg til løpende å informere Norge og Island om tiltak og rettsakter på
justisområdet som er under utforming i EUs egne organer. Dette gjelder saker
765 som ikke er en del av Schengen-samarbeidet. Slike aktuelle tiltak er blant annet
den handlingsplanen for justisområdet som Rådet av justisministre nylig har
vedtatt.

Bekjempelse og forebygging av kriminalitet er sentrale temaer, inkludert
770 spørsmålet om en styrking av EUROPOLS mandat. Immigrasjons- og

asylspørsmål vil være en viktig sak på EU-toppmøtet i Finland til høsten. En gjennomgang av Dublin-konvensjonen, som gir regler om hvilket land som har ansvar for behandling av en asylsøknad, vil stå på dagsorden.

775

Regjeringen vil løpende følge utviklingen innenfor EU-landenes samarbeid på justisområdet. Gjennom de halvårlige konsultasjonene med EU-formannskapet får vi jevnlig informasjon om aktuelle spørsmål på dette feltet, også på de områdene av søyle III som ikke dekkes av Schengen. Norge deltar også i en ekspertgruppe under Den europeiske konferanse om bekjempelse av narkotikakriminalitet.

780

Schengen-forhandlingene har vist at EU-landene setter grenser for hvor langt andre land kan trekkes med i videreutviklingen av Schengen-samarbeidet og relevante, tilgrensende samarbeidsområder. Samarbeidet vil imidlertid være en kanal som gir oss informasjon på et tidlig tidspunkt, og som gir oss mulighet til å formidle norske holdninger og synspunkter overfor medlemslandene.

785

Grunnlaget legges nå for Europas utvikling i det neste århundre. Norge skal yte sitt bidrag. Slik ivaretar vi best vår egen sikkerhet og egne interesser. Vi vil bruke de samarbeidsrammene vi har til disposisjon og medvirke til å utvikle disse. Vi vil gjøre det ved å bygge allianser og styrke forbindelsene med våre europeiske samarbeidspartnere og allierte. Og vi vil gjøre det ved løpende å analysere de endringsprosessene som pågår, og virkningene de har for Norge.

790

795

Jeg har redegjort for og drøftet noen av de mest sentrale utviklingstrekkene i Europa, sett fra Regjeringens side. Disse må selvsagt ses i en bredere internasjonal sammenheng. Utviklingen i Europa og EU påvirkes også av den globale utviklingen.

800

Folkeavstemningen i 1994 avklarte Norges forhold til EU. Norge har et nært samarbeid med EU og EU-landene. EUs videre utvikling er derfor av stor betydning for Norge. Regjeringen vil i lys av dette legge frem en melding for Stortinget om norsk Europa-politikk i løpet av år 2000. Det vil gi Stortinget et godt grunnlag for å drøfte sentrale utviklingstrekk og utfordringer som preger det europeiske samarbeidet ved inngangen til et nytt århundre. Regjeringen vil samtidig stimulere til en dialog med sentrale organisasjoner, nærings- og arbeidsliv, det politiske miljø, frivillige organisasjoner og andre.

805

Kilde

<http://odin.dep.no/odinarkiv/norsk/ud/1999/taler/032005-090280/dok-bn.html>

Emner

EU, Innlegg i Stortinget, Utenrikspolitikk

815

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/regjeringens-europa-politikk>

820

825

830

835

840

845